

พฤติกกรรมนำกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ
แผนกวิชาในวิทยาลัยครู

นายชนันต์ บุระเกตุ

003294

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

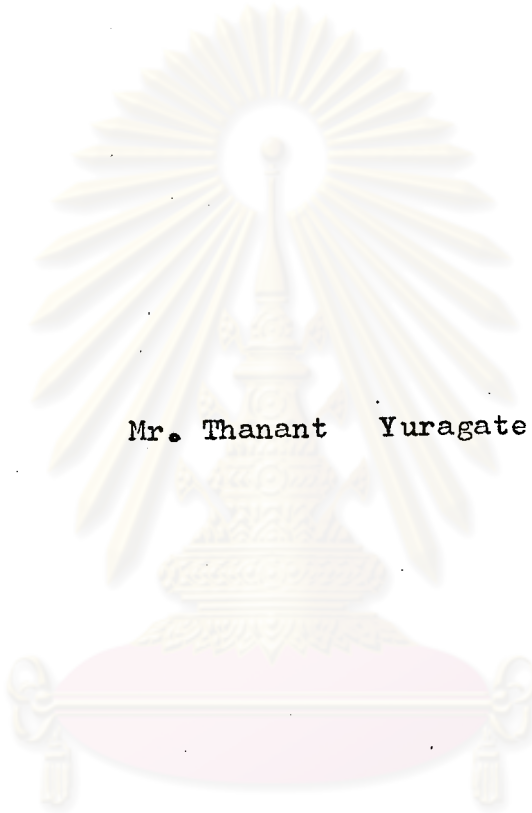
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

I 15820579

①

LEADERSHIP BEHAVIORS AND FACULTY PARTICIPATION
IN THE ADMINISTRATION OF DEPARTMENTS.
IN TEACHERS COLLEGES.

Mr. Thanant Yuragate

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Educational
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ใน
ภาควิชาในวิทยาลัยครู .

โดย นายฉันทน์ บุรีระเกตุ

แผนกวิชา บริหารการศึกษา

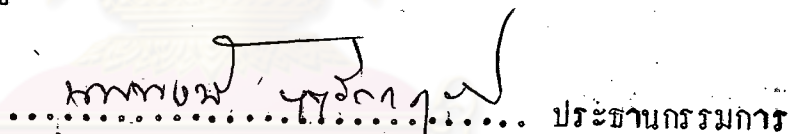
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อเมคิไนน์บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วน
หนึ่งของภาควิชาศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

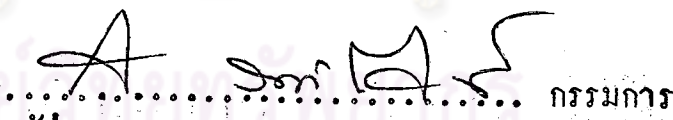

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ อนุภาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราจักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ วงศ์โสธร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละคณะวิชา จำนวน 28 คน และอาจารย์ในภาควิชาที่ใหญ่ที่สุดของแต่ละ
คณะวิชา จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่หนึ่งเป็นแบบวัดพฤติกรรม
ทางการบริหาร ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากแบบสอบถาม Leader Behavior
Description Question ของ Andrew W. Halpin และชุดที่สองเป็น
แบบวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชา ซึ่งผู้วิจัยได้
เรียบเรียงขึ้นมาจากหนังสือ วารสาร ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ แบบ
สอบถามทั้งสองชุดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชุดแรกใช้สอบ
ถามทั้งอาจารย์และหัวหน้าภาควิชา ชุดที่สองใช้สอบถามเฉพาะอาจารย์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มีช้อยฐาน ความเบี่ยง
เบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการทดสอบ
ความแตกต่างโดยใช้ z- test

สรุปผลการวิจัย

ความคิดเห็นของอาจารย์และความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของการบริหารของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครู

1.1 อาจารย์เห็นว่า ร้อยละ 64.29 ของหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้ที่
มีพฤติกรรมของการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง ร้อยละ 35.71 ของหัวหน้าวิชาเป็นผู้ที่มี
พฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ ร้อยละ 57.14 ของหัวหน้าภาควิชาเป็น
ผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง ร้อยละ 42.86 ของหัวหน้าภาควิชา
เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ ร้อยละ 50 ของหัวหน้าภาควิชา
เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารสูงทั้งสองค่าน ร้อยละ 28.58 ของหัวหน้าภาควิชา
เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารต่ำทั้งสองค่าน ร้อยละ 7.14 ของหัวหน้าภาควิชาเป็น
ผู้ที่มีพฤติกรรม

ทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง แต่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ และอีกร้อยละ 14.29 ของหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ แต่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง

1.2 หัวหน้าภาควิชาเห็นว่า หัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง มีจำนวนเท่ากับหัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ หัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง มีจำนวนเท่ากับหัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ ร้อยละ 28.57 ของหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารสูงทั้งสองด้าน ร้อยละ 28.57 ของหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารต่ำทั้งสองด้าน ร้อยละ 21.43 ของหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง แต่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ และอีกร้อยละ 21.43 ของหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์ต่ำ แต่มีพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์สูง

1.3 อาจารย์และหัวหน้าภาควิชาที่มีความเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการบริหารค่านิจสัมพันธ์

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์กับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครู ปรากฏว่า ความคิดเห็นของอาจารย์กับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค่านิจสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์กัน และความคิดเห็นของอาจารย์กับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค่านิจสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์กันด้วย

3. ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชา ปรากฏว่า อาจารย์ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านวิชาการมากที่สุด และรองลงไปคือ งานค่านิจบุคลากร งานค่านิจประชาสัมพันธ์ งานค่านิจ

ธุรการ งานค้ำนักศึกษารักศึกษา และ งานค้ำวิจัยตามลำดับ

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค้ำนักศึกษามีส่วนรวมในการค้ำเนางานของอาจารย์ในภาควิชาในวิทยาลัยครู

4.1 อาจารย์มีความเห็นว่า พฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค้ำนักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนรวมในการค้ำเนางานของอาจารย์ในภาควิชา แต่หัวหน้าภาควิชาที่มีความเห็นว่า พฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค้ำนักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรมมีส่วนรวมในการค้ำเนางานของอาจารย์ในภาควิชา

4.2 อาจารย์และหัวหน้าภาควิชาที่มีความเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค้ำนักศึกษามีความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนรวมในการค้ำเนางานของอาจารย์ในภาควิชา

4.3 หัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารสูงทั้งค้ำนักศึกษามีส่วนรวมและค้ำนักศึกษามีส่วนรวม จะได้รับพฤติกรรมการมีส่วนรวมในการค้ำเนางานจากอาจารย์สูง และหัวหน้าภาควิชาที่มีพฤติกรรมทางการบริหารต่ำทั้งค้ำนักศึกษามีส่วนรวมและค้ำนักศึกษามีส่วนรวม จะได้รับพฤติกรรมการมีส่วนรวมในการค้ำเนางานจากอาจารย์ต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis : Leadership Behaviors and Faculty
Participation in The Administration of
Departments in Teachers Colleges .

Name : Mr. Thanant Yuragate

Thesis Advisor: Asst. Professor: Dr. Tong-in Wangsotorn

Department : Educational Administration

Academic Year : 1978

ABSTRACT

Object of Research:

1. To study the administrative behavior of headd of departments in Teacher Colleges in accordance with the opinions of instructors and heads of departments.

2. To compare the opinions of the instructors and heads of departments concerning the administrative behavior of the heads of departments in Teacher Colleges.

3. To study the participation of instructors in the management of the departments of Teacher Colleges.

4. To study the relationship between the administrative behavior of the heads of departments and the participation of instructors in the management of the department of Teacher Colleges.

Method of Research:

The population used for the research are the instructors and heads of departments in the Teacher Colleges in the central regions the Metropolis, totaling 10 Teacher Colleges. Sample groups comprise of 28 heads of departments and 200 instructors of the largest departments of faculties.

The tools used for research are two sets of questionnaire . One for measuring the administrative behavior, translated from the Leader Behavior Description Questionnaire of Andrew W. Halpin. The other compiled by the researcher from books, documents, research results concerned, and interviews, is for measuring the participation of instructors in the management of the departments. Both sets of questionnaire are in the form of rating scale. The first set is used for questioning instructors and heads of departments and the second for questioning the instructors only.

Data is analyzed by using percentage, average, median, Standard Deviation. A correlation coefficient and Z-test are used to determine relationships and the significance of differences.

Summary of Result of Research

I. Opinions of the instructors and heads of departments concerning the administrative behavior of heads

of departments in Teacher Colleges.

I.1 According to the instructors, department heads are found to possess the following administrative behavior:

Initiating structure: 64.29 percent of the department heads are high on initiating structure while 35.71 are low on this dimension.

Consideration : 57.14 percent of the department heads are high on consideration while 46.86 are low on this dimension.

Both dimensions : 50 percent of the department heads are high on both dimensions, 58.57 percent are low on both dimensions, 7.14 percent are high on Initiating Structure but low on Consideration, 14.29 percent are high on Consideration but low on Initiating Structure.

I.2 According to the department heads, they are found to possess the following administrative behavior:

Initiating Structure: 50 percent of the department heads are high on Initiating Structure while 50 are low on this dimension.

Consideration : 50 percent of department heads are high on Consideration while 50 are low on this dimension.

Both dimensions : 28.57 percent of the department heads are high on both dimensions, 28.57 percent are low on

Structure are related negatively with the participative behavior of the instructors in the departments.

4.2 The instructors and heads of departments are of the same opinion that the administrative behavior of the heads of departments on the part of Consideration are not related to the participative behavior of the instructors in the departments.

4.3 The heads of departments who are high on both Initiating Structure and Consideration receive high participation from the instructors those who are low on both dimensions receive low participation from the instructors in the departments.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือร่วมมือจากหลายฝ่าย อันได้แก่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร ซึ่งเป็นอาจารย์ควบคุมการวิจัย
ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างใกล้ชิด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย
กันติเมธ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอค ได้ให้คำแนะนำและขอคิดเห็น
จาสิบ เอกสุนทร สัมฤทธิ์สุทธิ และ จาสิบ เอกเทียนชัย ทวาศรีประศาสน์
ได้ให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์และอำนวยความสะดวก

ท่านอธิการ หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์ในวิทยาลัยครุภาควิชาที่ได้อำนวยความสะดวก
เหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายราชการและท่านผู้ใดกล่าวนามมาแล้วข้างต้นไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ธนันต์ บุระเกตุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ธ
รายการตารางประกอบ	ก
รายการแผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
I บทนำ	I
ภูมิหลังของการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	II
ข้อตกลงเบื้องต้น	I2
สมมุติฐาน	I2
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	I2
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	I3
2 เอกสารอ้างอิงและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	I5
ความหมายของผู้นำ	I5
ประเภทผู้นำ	I8
บุคลิกภาพและลักษณะของผู้นำ	2I
ภาวะผู้นำและพฤติกรรมผู้นำ	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	บทบาทของผู้นำและหน้าที่ 2	30
	งานบริหารการศึกษา	36
	ภารกิจในการดำเนินงานของวิทยาลัยครู	38
	การใช้ LBDQ ในการวิจัย	41
3	วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
	วัตถุประสงค์ในการวิจัย	51
	สมมุติฐาน	51
	ประชากรตัวอย่าง	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
	ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	ประโยชน์ของการวิจัย	69
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	สถานะภาพของคู่มือแบบสอบถาม	69
	พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าภาควิชา	74
	พฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชา	
	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารกับการมีส่วนร่วมในการ	
	ดำเนินงานของอาจารย์	93

สารบัญ (ต่อ)

บท

หน้า

5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	108
	ผลการวิจัย	110
	อภิปราย	118
	เสนอแนะ	131
	บรรณานุกรม	134
	ภาคผนวก	140
	ประวัติการศึกษา	152

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หนา
1	57
2	58
3	61
4	62
5	64
6	70
7	71
8	72
9	73
10	75
11	77
12	79
13	80
14	85

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
I5	86
ความคิดเห็นของอาจารย์และหัวหน้าภาควิชาแต่ละภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรม ทางการบริหารค่านิยมสัมพันธ์ของหัวหน้าภาควิชา	
I6	88
ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางการบริหารตามความเห็นของอาจารย์และ หัวหน้าภาควิชา และ เปรียบ เทียบความคิดเห็นของอาจารย์กับหัวหน้าภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร	
I7	89
เปรียบ เทียบความคิดเห็นของอาจารย์กับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาจนถึงสัมพันธ์.....	
I8	89
เปรียบ เทียบความคิดเห็นของอาจารย์กับความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค่านิยมสัมพันธ์	
I9	94
คะแนนความเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการคำ เนิน งานของอาจารย์ในภาควิชา	
20	96
คะแนนความเห็นของอาจารย์ทั้งหมดที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการ คำ เนินงานของภาควิชา	
21	99
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารค่านักิจสัมพันธ์ของหัวหน้าภาควิชา กับการมีส่วนร่วมในการคำ เนินงานของอาจารย์ในภาควิชาตามความ เห็นของอาจารย์	
22	100
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารงานค่านิยมสัมพันธ์ของหัวหน้า ภาควิชากับการมีส่วนร่วมในการคำ เนินงานของอาจารย์ในภาควิชาตามความ เห็นของอาจารย์	

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค่าน กิจสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ในภาค วิชาตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา	IO1
24 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาค่าน มิตรสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของอาจารย์ใน ภาควิชาตามความเห็นของหัวหน้าภาควิชา	IO2
25 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทางการบริหารกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของอาจารย์ในภาควิชาตามความเห็นของอาจารย์และ หัวหน้าภาควิชา	IO4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และหัวหน้าภาควิชาแต่ละภาควิชาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาในวิทยาลัยครูคาน
กิจสัมพันธ์	82
2	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และหัวหน้าภาควิชาแต่ละภาควิชาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของหัวหน้าภาควิชาในคานมิตรสัมพันธ์	84

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย